Seniorin digitaidot

Tiedonhakuun liittyvät perusasiat

Internetin peruskäyttötaidot

Ritva Kämäri - 19.11.2020

CC-BY-NC-SA

Ritva Kämäri

Ritva Kämäri

- Billnäsistä Raaseporista läntiseltä Uudeltamaalta
- Ammatillisen aikuiskoulutuksen tausta opetus-tehtävistä parinkymmenen vuoden ajalta
- Omaan
  - humanistisen ihmiskäsityksen
  - sosiokonstruktivistisen oppimiskäsityksen ja
  - dynaamisen tiedonkäsityksen
- Elinikäinen oppiminen on lähellä sydäntäni
- Vuodesta 2018 lähtien Enter ry:n jäsenenä
- Vertaisopastajan tehtävissä syksystä 2018 lähtien Raaseporissa Karjaan ja Pohjan kirjastoissa

RITVA DIGIOPE

OPPIMISEN ILOA

Ritva Kämäri 2020 - CC-BY-NC-ND-SA

Toimintatavoista

- Osallistujien
  - mikrofonit pidetään pääsääntöisesti kiinni
  - puheenvuoroja jaetaan pyydettäessä
  - videokuvayhteydet ovat pääsääntöisesti suljettuina

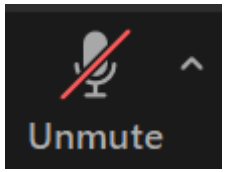

- Kysymyksiä voi esittää joko
  - puheenvuoroa pyytämällä osallistujaikkunassa (1) nostamalla käden ylös (2) tai
  - chat-ikkunaan (3) kirjoittamalla (4)

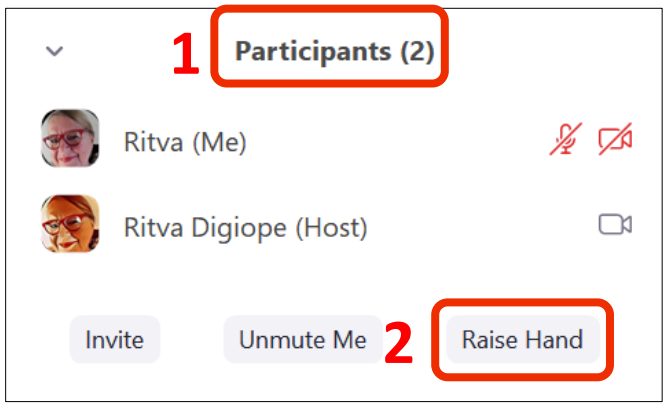

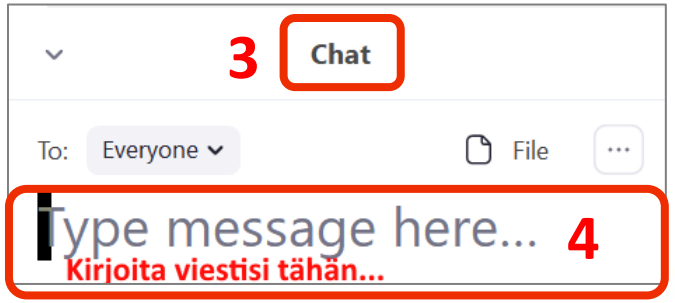

Kysymykset etäkokouksen **loppupuolella**

Seniorin digitaidot

- Taustaa ja peruslinjauksia
- Tiedonhakuun liittyvät perusasiat
- Internetin peruskäyttötaidot
- Kysymysten vuoro
- Lopuksi katsotaan yhdessä
  - Mistä osaamisen tarkistuslistat löytyvät?
    - https://www.entersenior.fi/opiskele-itse/seniorin-digitaidot/
    - Ohje - Miten tarkistuslista ruksataan näytöllä?
  - Mistä voin
    - pyytää Enterin etäopastusta?
    - tarkistaa lähimmän Enterin opastuspaikan?

enter

Ritva Kämäri – CC-BY-NC-SA

Seniorin digitaidot

Taustaa ja peruslinjauksia

Ritva Kämäri – CC-BY-NC-SA

Seniorin digitaidot - taustaa

Kansalaisen digitaidot -kurssimalli Tero Kuusela, 2018

Kansalaisopistojen liiton hankemateriaalia kansalaisopistoille

Seniorin digitaidot

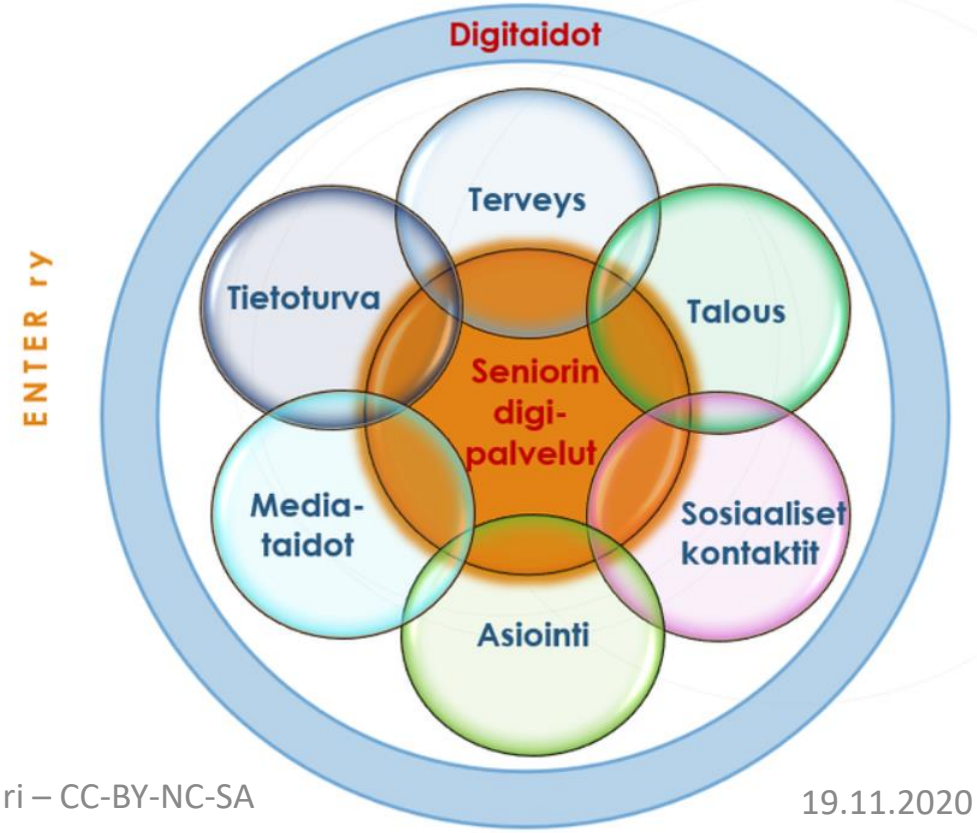

Seniorin digitaidot - työskentelyprosessi

Kansalaisen digitaidot -kurssimalli

Enterin SeDi-työryhmän työskentely

Seniorin digitaidot -tarkistuslistat

Kansalaisen digitaidot –kurssimalli

- esitelty yleisellä tasolla kaikkien kansalaisten osalta

- **Työryhmässä pohdittiin:**
  - ***Mitä digitaalisia palveluja seniori tarvitsee arjessa selviytymiseen?***
  - ***Mitkä ovat seniorin perustaitoja?***
- On pitäydytty valtavirran tavoissa käyttää digiä.
- On pyritty välttämään edistyneemmäksi luokiteltavien taitojen esittelyä.
- On kartettu kikkailujen esittelyä.

Seniorin digitaidot

- avaa kansalaisen digitaitoja käytännön tasolle ikäihmisen arjessa

Ritva Kämäri – CC-BY-NC-SA

Seniorin digitaidot - Taustaa

Tiedonhakuun liittyvät perusasiat

Internetin peruskäyttötaidot

Ritva Kämäri – CC-BY-NC-SA

Digitaidot tulevaisuudessa – Top 10

Opetushallituksen raportti 2019:3

Osaaminen 2035 - Osaamisen ennakointifoorumin ensimmäisiä ennakointituloksia

TAULUKKO 6. TÄRKEIMMÄT KANSALAISEN DIGITAIDOT VUONNA 2035 – TOP 10. KOOTTU 30 TOIMIALARYHMÄN TÄRKEIMPIEN OSAAMISTEN (10–15) LISTAUKSISTA JA NIIDEN OSAAMISMAININTOJEN MÄÄRÄSTÄ.

Osaaminen	Mainintojen määrä tärkeimpänä osaamisena
Tiedon arviointitaidot	14
Digitaalisen teknologian luova käyttötaito	10
Digitaalisten työkalujen soveltamiskyky	8
Tiedon hakutaidot	8
Digitaaliset kommunikointitaidot	6
Digitaalisten välineiden ja sisältöjen suojeluosaaminen	6
Digitaaliset yhteistyötaidot	5
Tiedon hallintataidot	5
Digitaalisen sisällön uudelleenjalostamis- ja integrointitaidot	5
Henkilökohtaisen tiedon ja yksityisyyden suojeluosaaminen	4

- Tiedon arviointitaidot (1)
- Tiedon hakutaidot (3)

Linkki: Osaaminen 2035 - OPH

Tiedonhaku ja internetin selaaminen

Digitaitokartoitus 2020

Valtiovarainministeriö & Digi- ja väestötietovirasto
31.8.2020

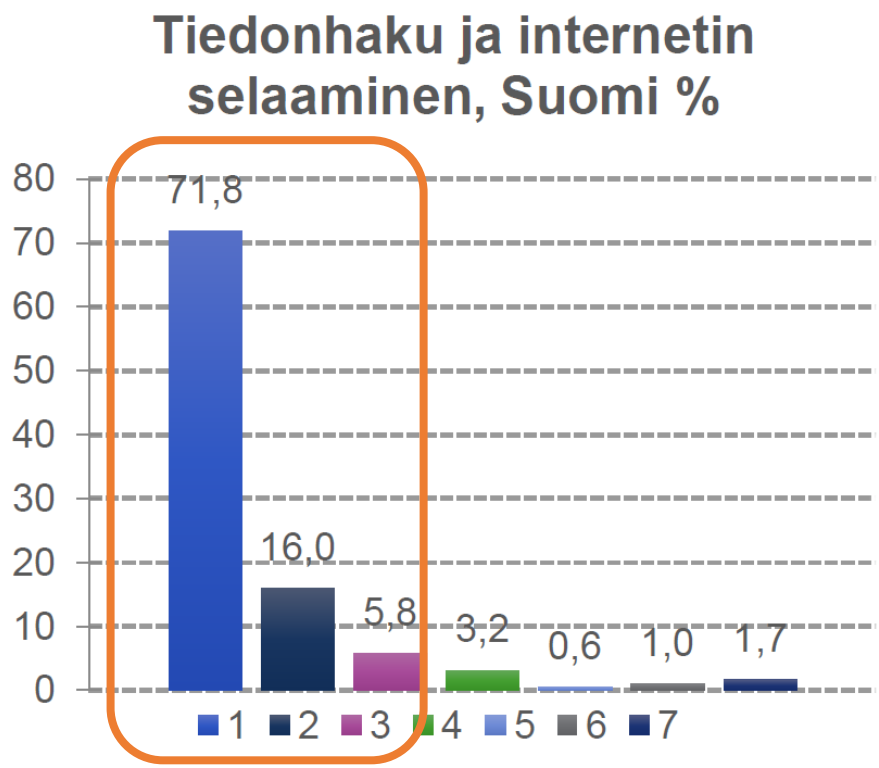

93,6 % väestöstä selviää tiedonhausta ja internetin selaamisesta suuremmitta ongelmitta

1 2 3 4 5 6 7

1 Käytän itsenäisesti, voin opastaa ja auttaa muita.
2 Pystyn käyttämään palveluja ja laitteita täysin itsenäisesti.
3 Pystyn käyttämään palveluja ja laitteita melko itsenäisesti.
4 Tarvitsen toisinaan apua.
5 Tarvitsen aina henkilökohtaista apua
6 En käytä digipalveluja
7 Tyhjä

Linkki: Digitaitokartoitus 2020

Ikäihmisten internetin käyttö 2017

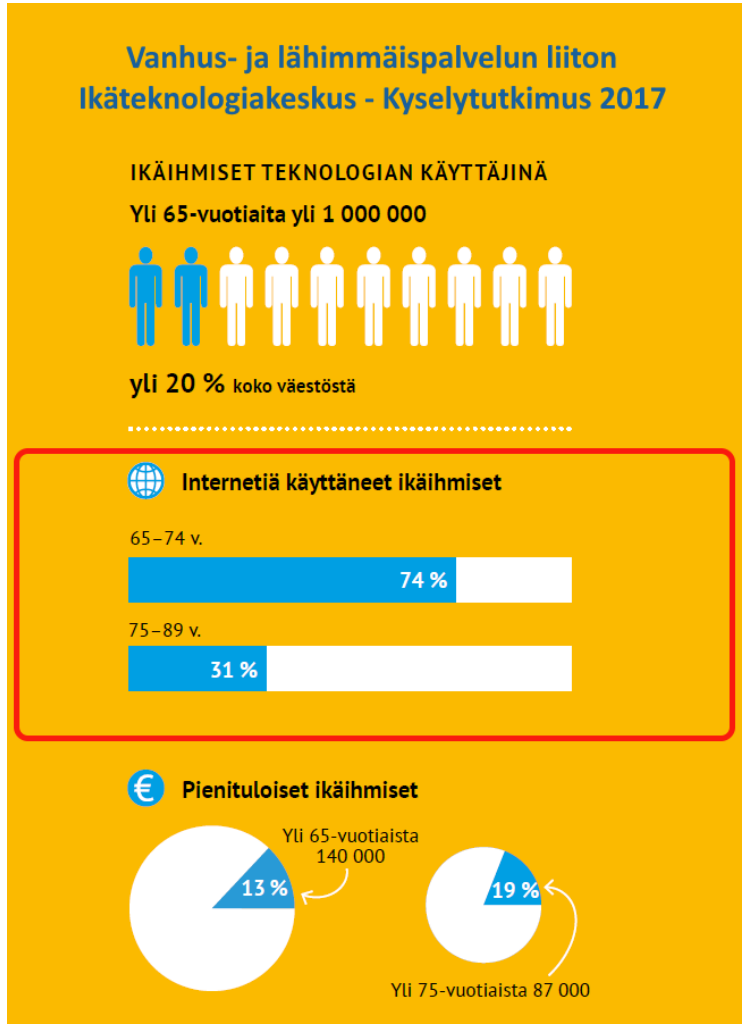

- Suomessa 2017 oli yli miljoona yli 65 vuotiasta = yli 20 % väestöstä
- 74 % ikäihmisistä (65 – 74 v) käytti internetiä
- 31 % ikäihmisistä (75 – 89 v) käytti internetiä

Linkki: Ikäihmiset ja sähköinen asiointi - 2017

Seniorin digitaidot

Osaamisen tarkistuslistat

Tiedonhakuun liittyvät perusasiat

Internetin peruskäyttötaidot

Ritva Kämäri – CC-BY-NC-SA

Tiedonhaun perustaidot

Hakukoneiden käyttö Suomessa 2020

Tiedonhaun perustaidot

Hakukoneen käyttötaidot - Selainikkuna

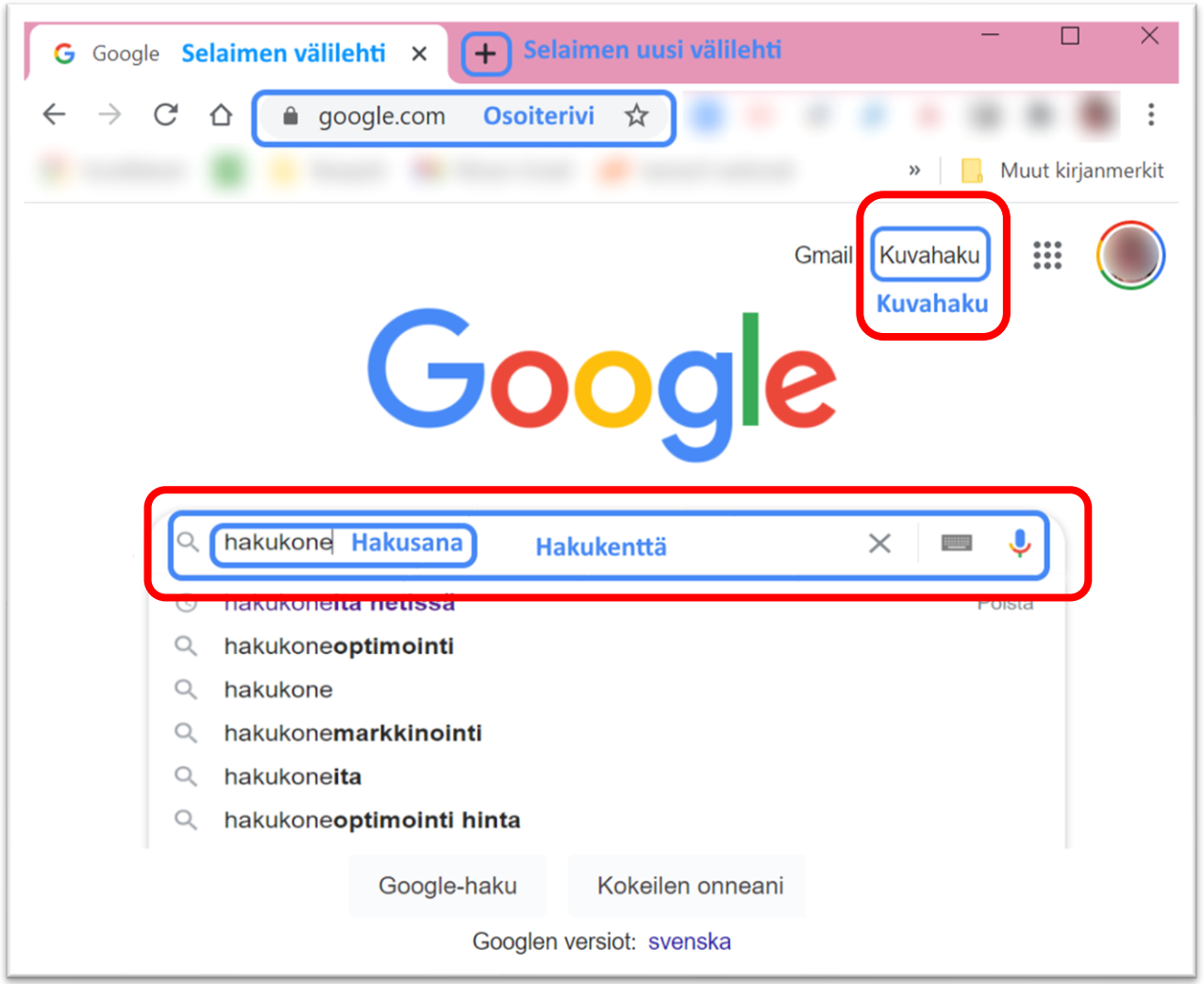

- hakukoneen käyttötaidot
- hakusana, useampi hakusana tai hakulause
- kuvahaku

Tiedonhaun perustaidot

Hakukoneen käyttötaidot älypuhelimessa

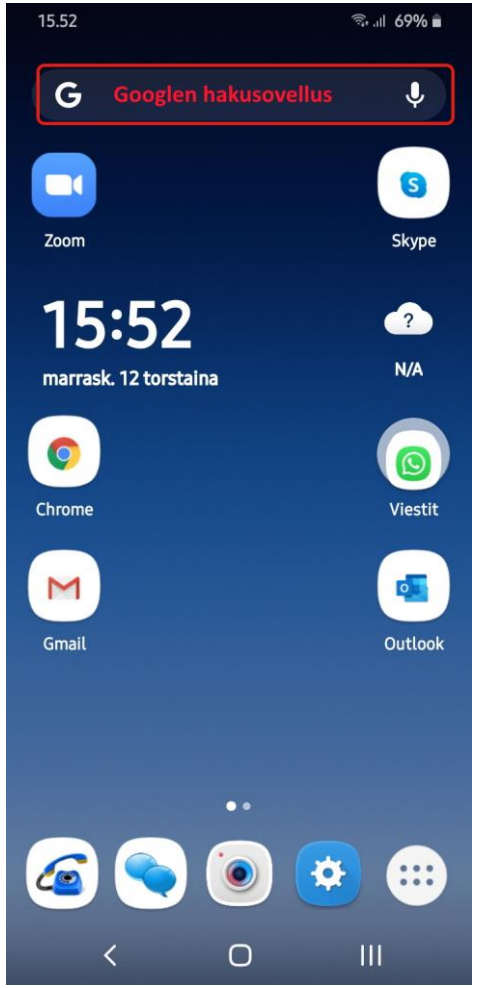

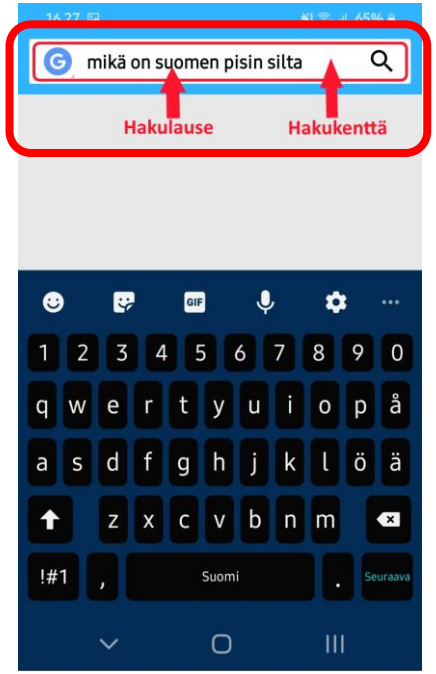

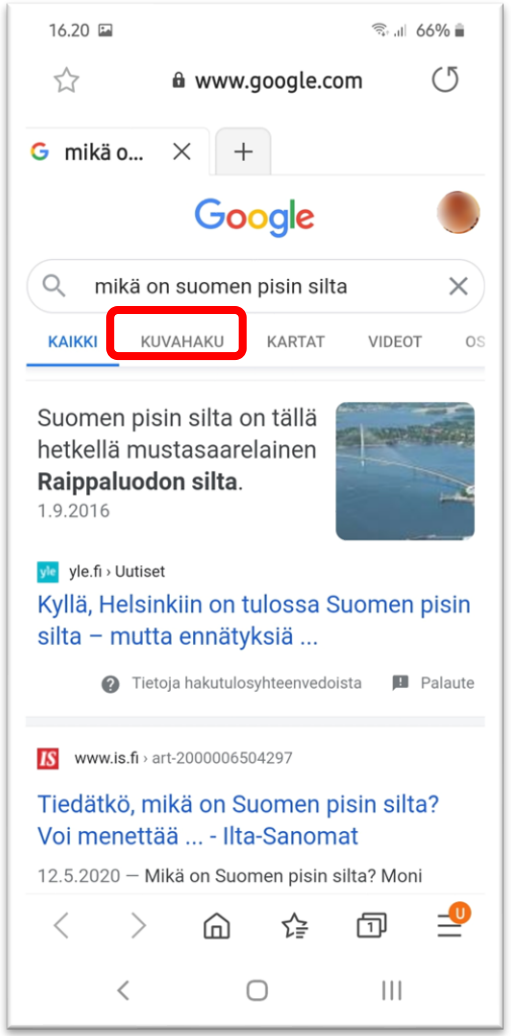

- hakukoneen käyttötaidot
- hakusana, useampi hakusana tai hakulause
- kuvahaku

Ritva Kämäri – CC-BY-NC-SA

Tiedonhaun perustaidot

Lähdekritiikki ja tekijänoikeudet hakutulosten käytössä

[Mediataitopiirakka, Netikäs, Tulkintataidot]
Eläkeliitto

- lähdekritiikki
  - erota fakta, fiktio ja mainonta
  - arvioi mediasisältöjen luotettavuutta ja totuudenmukaisuutta

[Tekijänoikeuden ABC]
Kopiosto

[Creative Commons –lisenssit]
www.creativecommons.fi

- tekijänoikeudet hakutulosten käytössä
  - kunnioita tekijänoikeuksia

Tiedonhaun perustaidot kertauksena

Internetin peruskäyttötaidot

Selainkäyttö Suomessa 2020

Internetin peruskäyttötaidot

Selainikkuna

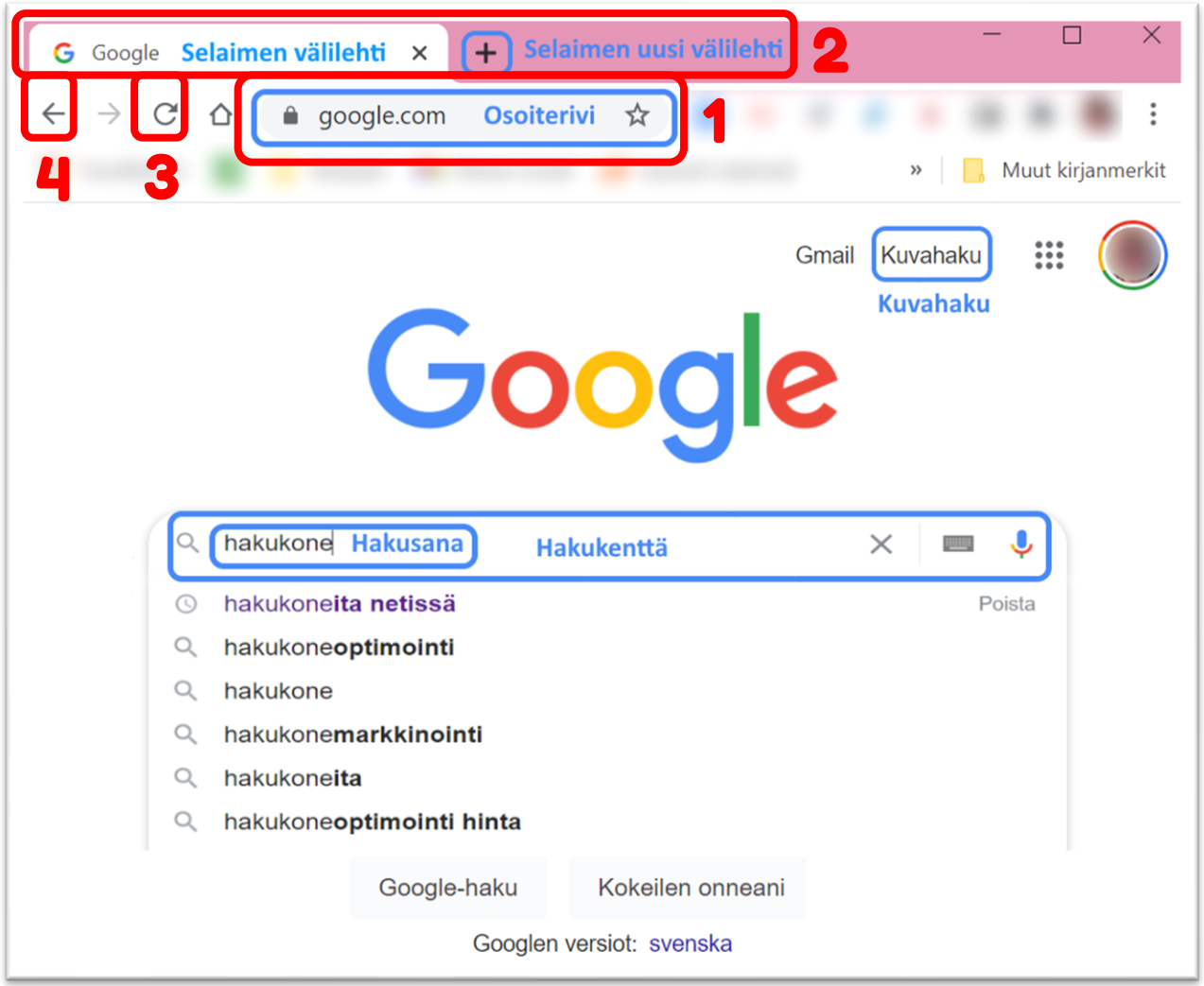

- internetin peruskäsitteet
- selaimen peruskäyttötaidot
  - osoiterivi (1)
  - välilehdet (2)
  - näkymän virkistys (3)
  - askel taaksepäin (4)

Internetin peruskäyttötaidot

Verkkolomakkeen täyttötaidot

Tyhjennä lomake

Kela

Hakemus
Kela-kortti

SV 157

Lisätietoja www.kela.fi/kela-kortti

Voit kysyä lisää puhelinpalvelustamme www.kela.fi/palvelunumerot

Täytä hakemus huolellisesti. Jos tarvitsemme lisätietoja, otamme sinuun yhteyttä. Voit toimittaa hakemuksen postitse www.kela.fi/postiosoitteet

- Lomakkeen kentästä toiseen siirrytään sarkain- eli tabulaattorinäppäimellä tietokoneella

Tab

1. Hakijan tiedot

Henkilötunnus | Sukunimi ja etunimet

Osoite

Postinumero | Postitoimipaikka

Puhelinnumero | Sähköpostiosoite

2. Hakemus

Jos Kela-korttisi ei ole voimassa tai sinulla ei aikaisemmin ole ollut Kela-korttia, täytä lisäksi lomake Y 77 (Ilmoitus - Muutto Suomeen).

Hae Kela-korttia

kadonneen tai tuhoutuneen tilalle.

muusta syystä. Mistä?

3. Allekirjoitus

Päiväys | Allekirjoitus

Voimme käyttää tämän etuusasian ratkaisemiseksi saatuja tietoja myös muussa etuusasiassa, jos tiedot on lain mukaan otettava siinä huomioon. Samoin voimme käyttää muuta etuutta varten saatuja tietoja ratkaisteesamme tätä etuutta.

Saat Kelasta tietoa siitä, mistä voimme hankkia sinua koskevia tietoja ja mihin voimme niitä luovuttaa.

SV 157 04.19 Verkkolomake (PDF) www.kela.fi Sivu 1 (1)

Tulosta

- Asenna laitteellesi ilmaisohjelma **Adobe Acrobat Reader**.
- Lataa lomake omalle laitteellesi.
- Avaa lomake **Adobe Acrobat Readerissä**.
  - Anna oikeasta laidasta käsky

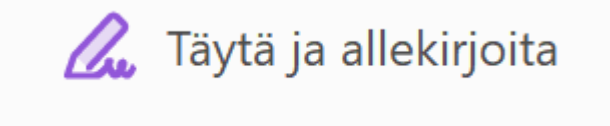

- Näin pääset täyttämään lomakkeen tiedot ja tallentamaan täytetyn lomakkeen.

Internetin peruskäyttötaidot

Internetin turvallisen käytön perustaidot

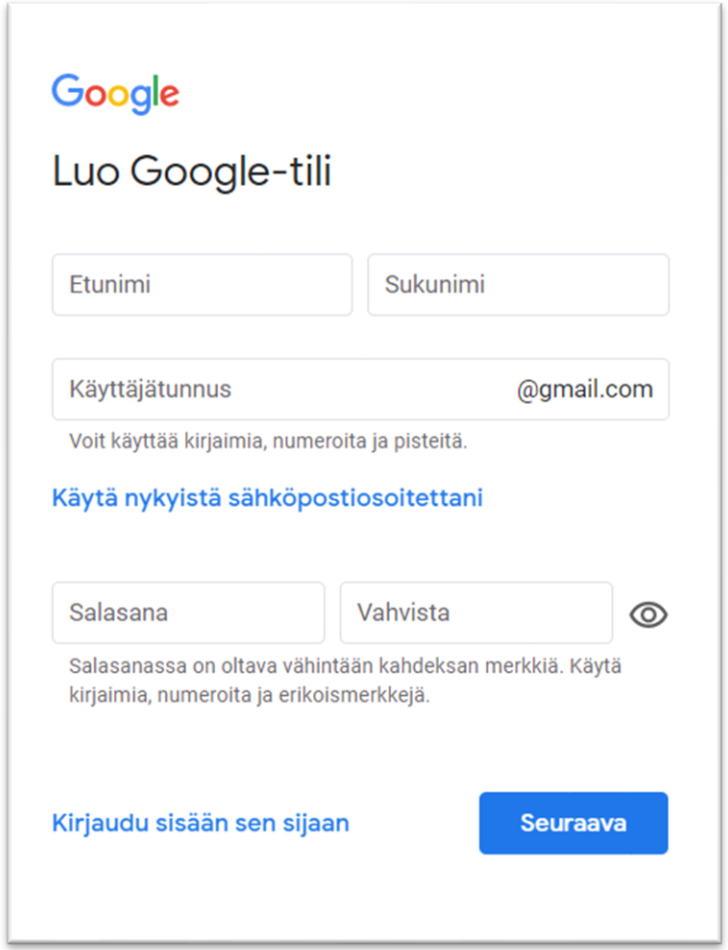

Hyvä salasana

- ☑ on pitkä. Siinä on 15–20 merkkiä. Salasanoja murtavat tietokoneet saavat selville 8 kirjainta sisältävän salasanan nopeasti.
- ☑ ei ole sana vaan lause, runo tai laulun pätkä. Voit kirjoittaa sen yhteen tai muunneltuna niin, että koostat salasanan esimerkiksi sanojen ensimmäisistä kirjaimista. Esimerkiksi lause ”Joulupukki tulee meille jo jouluaaton iltana, mutta muualla maailmassa usein vasta joulukuun 25. päivän vastaisena yönä!” muuntuu salasanaksi ”Jtmjjimmmuvj25vy!”
- ☑ sisältää pieniä ja isoja kirjaimia, numeroita ja erikoismerkkejä.
- ☑ on suomen kieltä ja sisältää taivutettuja sanoja.

Lähde:
Kodin_kyberopas_TK_2017_verkkojulkaisu.pdf

- rekisteröityminen, tunnistautuminen ja salasanat

Internetin peruskäyttötaidot

Internetin turvallisen käytön perustaidot

Digitreenit:
Avoin wifi houkuttelee – älä unohda vaaroja
Ylen Digitreenit

- suojattu vai suojaamaton lähiverkko
  - suojaa oma lähiverkkosi salasanalla
  - käytä avoimia lähiverkkoja harkiten
  - vältä pankkiasiointia, sähköpostin käyttöä ja ostosten tekoa avoimissa lähiverkoissa

Netiketti – Verkossa liikkujan työkalupakki
Kyberturvallisuuskeskus

- netiketin tuntemus
  - mieti, mitä ja miten kirjoitat
  - älä hätäile - mieti ennen kuin klikkaat
  - huolehdi päivityksistä

Tietosuojaperiaatteet
Tietosuojavaltuutetun toimisto

Haluatko tietää, mitä tietoja Sinusta on kerätty? Näin teet tietopyynnön
Ylen Digitreenit

- henkilökohtainen tietosuoja
  - harkitse omien henkilötietojen antamista
  - tiedustele, kuka henkilötietojasi kerää ja mihin tarkoitukseen

enter

Ritva Kämäri – CC-BY-NC-SA

Internetin peruskäyttötaidot kertauksena

Kysymysten vuoro

Tiedonhakuun liittyvät perusasiat

Internetin peruskäyttötaidot

Ritva Kämäri – CC-BY-NC-SA

Seniorin digitaidot

Osaamisen tarkistuslistat

https://www.entersenior.fi/opiskele-itse/seniorin-digitaidot

Miten tarkistuslista ruksataan näytöllä?
Ohje löytyy tästä linkistä

Pyydä etäopastusta

https://www.entersenior.fi

Tarkista lähin lähiopastuspaikkasi

enter

Kiitos osallistumisesta!

www.entersenior.fi

info@entersenior.fi

Ritva Kämäri – CC-BY-NC-SA